

Opinia prawna

w przedmiocie zasad wykorzystania urlopu zaległego przez funkcjonariuszy Policji

W pierwszej kolejności wskazać należy, że instytucja urlopu wypoczynkowego została ukształtowana w dużym stopniu na podstawie teorii świadczenia socjalnego, jednak występują w niej także elementy charakterystyczne dla teorii odpłaty (por. Komentarz do art. 155(1) *Kodeksu pracy*, Krzysztof Rączka).

Zgodnie z art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* (Dz. U. z 2020 r. poz. 360, z późn. zm.) policjantowi przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 26 dni roboczych.

Policjant uzyskuje prawo do pierwszego urlopu z upływem 6 miesięcy służby w wymiarze połowy urlopu przysługującego po roku służby (art. 82 ust. 2 ustawy *o Policji*).

Prawo natomiast do urlopu w pełnym wymiarze policjant nabywa z upływem roku służby. Do tego urlopu wlicza się urlop, o którym mowa w ust. 2 (art. 82 ust. 3 ustawy *o Policji*).

Do okresu służby policjanta, od którego zależy prawo do pierwszego urlopu wypoczynkowego, wlicza się również okresy poprzedniego zatrudnienia, a także inne okresy, jeżeli odrębne przepisy tak stanowią (§ 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 września 2014 r. *w sprawie urlopów policjantów* - Dz. U. z 2014 r. poz. 1282).

Policjantowi natomiast, który przed przyjęciem do służby w Policji wykorzystał urlop wypoczynkowy za dany rok kalendarzowy w wymiarze proporcjonalnym do okresu przepracowanego u dotychczasowego pracodawcy albo otrzymał w takim wymiarze ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop (pkt 1) bądź podejmuje służbę w Policji w roku kalendarzowym innym niż rok, w którym ustał jego poprzedni stosunek służbowy lub stosunek pracy - przysługuje urlop wypoczynkowy w roku przyjęcia do służby w Policji w wymiarze proporcjonalnym do okresu służby w Policji w danym roku (pkt 2) (§ 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych *w sprawie urlopów policjantów*).

Stosownie natomiast do § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych *w sprawie urlopów policjantów* przy ustalaniu wymiaru urlopu, o którym mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - *Kodeks pracy* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, z późn. zm.), przy czym wymiar tego urlopu liczony łącznie z wymiarem urlopu proporcjonalnie wykorzystanego za dany rok kalendarzowy u dotychczasowego pracodawcy nie może przekroczyć 26 dni roboczych.

W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, urlopu wypoczynkowego udziela się nie wcześniej niż po upływie trzech miesięcy służby w Policji (§ 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych *w sprawie urlopów policjantów*).

W tym miejscu wskazać należy, że art. 83 ust. 4 ustawy *o Policji* stanowi, że policjantowi, który nie wykorzystał urlopu w danym roku kalendarzowym, urlopu tego należy udzielić w ciągu

pierwszych 3 miesięcy następnego roku.

Z treści § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie urlopów policjantów wynika natomiast, że policjantowi, który nie wykorzystał urlopu dodatkowego w danym roku kalendarzowym, urlopu tego należy udzielić najpóźniej do dnia 30 września następnego roku.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż wyżej wskazane regulacje prawne są jasne i nie budzą jakichkolwiek wątpliwości interpretacyjnych. Przepis art. 83 ust. 4 ustawy o Policji dotyczy bowiem terminu wykorzystania urlopu wypoczynkowego, natomiast § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie urlopów policjantów dotyczy terminu wykorzystania urlopu dodatkowego.

Należy przy tym zauważyć, iż zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o Policji Policja stanowi umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jednym z podstawowych warunków wykonania tego zadania jest dyspozycyjność i zdyscyplinowanie jej funkcjonariuszy. Granice tej dyspozycyjności określa ustawa o Policji oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze (por. wyroki Sądu Najwyższego Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 4 lutego 1993 r. sygn. akt III AZP 38/92 oraz Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1993 r. sygn. akt III AZP 38/92).

Z tego też względu w formacji tej policjanci nie zawsze mają możliwość wykorzystywania świadczeń związanych z pełnieniem służby w dogodnych dla nich terminach. Ustawodawca jednak funkcjonariuszom Policji zagwarantował, zabezpieczając jednocześnie ich interesy, iż np. prawo do urlopu wypoczynkowego oraz dodatkowego nie podlega przedawnieniu (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2010 r. sygn. akt K 1/08).

Trzeba również pamiętać, iż stosunek służbowy funkcjonariusza Policji jest stosunkiem administracyjnoprawnym. Dla stosunków służbowych, stanowiących podstawę pełnienia służby w służbach mundurowych, cechą szczególną i charakterystyczną jest podległość służbowa, której znaczny zakres sprawia, że w stosunkach tych nie występuje równorzędność tworzących je podmiotów. Przełożony funkcjonariusza zyskuje znaczną dyskrecyjną władzę kształtowania sytuacji prawnej podwładnego. Przejawem podległości służbowej funkcjonariusza jest natomiast pozostawienie jego przełożonemu decyzji m.in. o wyrażeniu zgody na udzielenie urlopu (por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 czerwca 2015 r. sygn. akt I OSK 1563/15).

Podnieść również należy, że stosownie do treści § 3 ust. 1 pkt 12 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 maja 2003 r. w sprawie szczegółowych praw i obowiązków oraz przebiegu służby policjantów (Dz.U. z 2020 r., poz. 1113) sprawy osobowe policjantów dotyczą w szczególności m.in. udzielania urlopów i zwolnienia od zajęć służbowych. Zgodnie z § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie szczegółowych praw i obowiązków oraz przebiegu służby policjantów sprawy osobowe załatwia się na piśmie w formie rozkazu personalnego, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. W § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie szczegółowych praw i obowiązków oraz przebiegu służby policjantów stwierdza się natomiast, że formy rozkazu personalnego nie stosuje się do udzielania urlopów i zwolnienia od zajęć służbowych. Z przepisów tych wynika zatem, że sprawa dotycząca udzielenia urlopu, podobnie

jak sprawa dotycząca zwolnienia od zajęć służbowych nie następuje w formie rozkazu personalnego, czyli aktu administracyjnego o cechach decyzji administracyjnej, wydawanego w sprawach wynikających ze stosunku służbowego policjantów.

Reasumując należy stwierdzić, że wewnętrzny charakter sprawy przypisanej do kompetencji przełożonego właściwego w sprawach osobowych, charakter wskazanych przesłanek, bezpośrednio związanych ze służbą oraz brak formy decyzji uzasadnia twierdzenie, że odmowa udzielenia urlopu pozostaje w wyłącznej gestii przełożonego policjanta i nie podlega kontroli sądowej. Sprawa taka dotyczy organizacji służby, za którą odpowiedzialne są określone organy, którym pozostawiono pełną swobodę w zakresie udzielania funkcjonariuszom urlopów (por. postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku z dnia 10 marca 2015 r. sygn. akt II SA/Bk 138/15).

NACZELNIK
Wydziału Prawny
RADCA PRAWNY
Biura Kadr Szkoły Podchorążych i Usługi Prawnej
Komandosów Powiatowej Policji

Olivia WARECKA

